

DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN GENT

Driemaandelijks tijdschrift
24° jaargang - nr. 1 - maart 2005
ISSN 0777 - 8821

Bestuur 2005

Voorzitter

Paul Goetghebeur
Ledeganckstraat 35
9000 Gent

tel.09-264 5055

fax 09-2645334

Paul.Goetghebeur@UGent.be

Secretaris

Ferdinand Cobbaut
Fuchsiastraat 105
9000 Gent

☎ 0497/848882

fcobbaut@scarlet.be

Leden ex officio

Prof. Dr. Paul Goetghebeur
Directeur, Plantentuin

Ing. Chantal Dugardin
Hortulana, Plantentuin
Ledeganckstraat 35

9000 Gent

tel. 09-264 5073

Chantal.Dugardin@UGent.be

Penningmeester

Léonard Cobbaut
Willy Maststraat 51
9032 Wondelgem

Leden

Harald Evrard, 9050 Gentbrugge

Cyrilla Gillis, 9940 Evergem

Henk Leyseele, 9000 Gent

Hilde Mortier, 9051 Sint-Denijs-Westrem

Karel Reusens, 9051 Sint-Denijs-Westrem

Hilde Van Crombrugge, 9820 Merelbeke

Marie - Thérèse Van den Hove, 9820 Merelbeke

Em. Prof. P. Van der Veken, 9052 Zwijnaarde

Website

http://users.belgacom.net/vrienden_plantentuin_gent (Vrienden)

<http://www.plantentuin-gent.be> (Plantentuin)

Juninummer: teksten ten laatste op 15 mei 2005 bij de redacteur

Titelplaat: Rosaceae, Vroege Japansche mume-abrikoos, Tuinbouw-flora van Nederland en zijne overzeesche bezittingen, Willem Hendrik de Vriese, Leiden, A. W. Svthoff. 1855

DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN GENT

Driemaandelijks tijdschrift
24° jaargang - nr.1 - maart 2005
ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Redactioneel	p. 2
Agenda 2005	p. 3
Leupegem	p. 4
Avec le vent du Nord....Tuin en natuur in West-Vlaanderen	p. 5
Betalend parkeren....en wij nu!!!!	p. 6
Engeland aan de Maas en bomenweelde aan de Ourthe	p. 7
In het (fiets)spoor van Reinaert de Vos in Destelbergen	p. 9
Japanse abrikoos	p. 11
Lidgeld 2005	p. 20
Lentebeurs en Erfgoeddag 2005	p. 21
Dag van de Orchidee	p. 22
Open tuinen Waasland	p. 23
Colofon	p. 24

Redactioneel

Beste Vrienden,

Na een lange, zeer lange winterslaap worden we weer wakker, wat geholpen door én dankzij de duidelijke voorspelling van aangenaam lenteweer. Wanneer u dit boekje in handen krijgt dan (hoop ik) is de lente echt losgebarsten. De bomen en struiken en kleinere lentebloeiers zuigen zich vol water, de knoppen van bladeren en bloemen strekken zich, en het jaarlijkse gevoel van wedergeboorte voltrekt zich zo spontaan dat we de nieuwe lente als een verworven recht ervaren (het zal nu toch niet meer gaan vriezen, zeker ?) ...

Mag ik daarom u allen uitnodigen om een bezoek te brengen aan onze vijfde **Voorjaarsbeurs**, waar we voor iedere geïnteresseerde plantenliefhebber wat willen aanbieden, van voordrachten en carnivoren over vegetarisch en gevaar naar orchideeën en hallucinaties ...

Verder in de loop van dit jaar 2005 wordt een bescheiden **Dahlia-dag** voorbereid (een beetje viering van een mogelijke 200ste verjaardag), maar daarover leest u meer in het volgende nummer. Van meerdere Vrienden hebben we reeds heel nuttige informatie ontvangen over deze oeroude (volks)tuinplant. Als u nog interessante gegevens kent, bezit, weet over Dahlia, laat het ons horen (nu !). We zullen u bijzonder dankbaar zijn !

Hier is een **primeur** voor (bijna) al onze leden : volgend jaar (lente 2006, inderdaad) zal (bij leven en welzijn ...) een nieuwe cursus worden georganiseerd, met als doel om een aantal families van planten goed of beter te leren kennen. Met lijntekeningen, kleurplaten, én demonstraties in de Plantentuin willen we een representatieve selectie van families onder uw aandacht brengen. De concrete invulling moet nog worden vastgelegd, maar er is reeds de vaste wil om dit tot uitvoering te brengen. In een volgend nummer zal u meer vernemen over dit initiatief !

Tenslotte, en "last but not least" wil ik mijn oprechte excuses aanbieden aan enkele **Beschermende en Steunende Leden**, die in het vorige nummer van dit tijdschrift niet in de jaarlijkse lijst waren opgenomen. Door een tikfout (van ondergetekende) zijn (voor zover ik weet) vijf vrijgevig Vrienden met een foute code aangeduid, met alle gevolgen vandien. Errare humanum est, zoals onze wijze voorvaders zeiden ...

Kom onze prachtige Plantentuin bezoeken, minstens elke maand !

Uw redacteur,
Paul Goetghebeur

Agenda 2005

April

- 3 april 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: thema 'Lentegebeuren'
16 april tot 24 april Gentse Floraliën
17 april Lentebeurs en Erfgoeddag: gevaarlijke planten - planten in gevaar
(zie pagina 21)

Mei

- 1 mei 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: thema 'Medicinale planten'
1 mei Wandeling te Leupegem (zie pagina 4)
28 mei 9u15 Daguitstap: 'Avec le vent du Nord' - tuin en natuur in West-Vlaanderen (zie pagina 5)

Juni

- 5 juni 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: thema 'Algemene rondleiding'
5 juni Barbecue
18 juni Dag van de Orchidee (zie pagina 22)
19 juni 8u Daguitstap: Engeland aan de Maas en Bomenweelde aan de Ourthe
(zie pagina 7)
eind juni Botanische stadswandeling in Gent

Juli

- 2 juli 9u30 In het (fiets)spoor van Reinaert de Vos (zie pagina 9)
3 juli 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: thema 'Bodembedekkers en wandelende planten'
16 tot 25 juli Gentse feesten

Augustus

- 7 augustus 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: thema 'Groenblijvende tuin'
eind augustus Tweedaagse uitstap naar het buitenland

September

- 4 september 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: thema 'Dahlia'
? september Uitstap naar de IJzermonding

Oktober

- 2 oktober 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: thema 'Klimplanten'
29 oktober Halloweenavond in de serren

November

- 6 november 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin: thema 'Herfstgebeuren'

December

- 10 december Algemene vergadering

Leupegem

Gillis Cyrilla
Asschout 2, 9940 Evergem

Deze wandeling is een echte lenteklassieker, die reeds een ontelbaar jaren op **1 mei** doorgaat.

Op deze feestdag zijn de weergoden meestal van goede luim en schijnt een heerlijk lentezonnetje, maar het kan natuurlijk ook anders en net als vorig jaar behoren onweer en voorjaarsbuien tot de mogelijkheid, ze schrikken ons niet af, ze zijn alleen een aansporing om tijdelijk wat vlugger door te stappen.

Vanuit Leupegem en de vallei van de Markebeek klimt de wandeling een helling op. Om wat op adem te komen kijken we al een eerste maal achterom en bij helder weer hebben we een prachtig zicht op de heuvels.

We treuzelen in een eeuwenoude holle weg, een landschapselement in reliëfrijke gebieden, waar we de paarse schubwortel in al zijn geurigheid bewonderen, een woordje uitleg "ter plaatse" is zeker op zijn plaats.

Hellingen op leembodem laten ook nog andere fenomenen ontstaan zoals grondverschuivingen, ze kunnen spectaculair zijn; we krijgen een voorbeeld op onze wandeling.

Er wachten ons schitterende vergezichten, we passeren één van de vele kapelletjes die nog steeds in het landschap aanwezig zijn, van de bekende bedevaartplaats Onze-Lieve-Vrouw van Kerselare.

Bij het bereiken van het Hekkenbrugbos, staan we perplex bij de rijke ondergroei van voorjaarsbloeiers, zoals kruisbladwalstro, gevlekt longkruid, boshyacint, bosanemonen, reuzenpaardestaart, voorjaarsganzerik en vele andere. Even stil zijn, en dan onze oren wijdopen, en luisteren naar de zoetgevooisde klanken van onze gevederde vrienden de vogels.

Bij de nog lustig draaiende watermolen spieden we (stil zijnde) of we de Gele kwikstaart te zien krijgen, het is hier zijn uitverkoren biotoop en misschien hebben we weer eens geluk! De donkere ooievaarsbek laat zeker haar prachtige bloei bewonderen en zoals elk jaar zoeken we in het kleefkruid naar een prachtige kever, de reuzengoudhaan ofte ook wel bloedspuwer genoemd, waarom??? Wel dat vernemen je ter plaatse!

De aanwezige gidsen heten u van harte welkom op deze boeiende wandeling.

Voorzie : aangepaste kledij en vooral goed en stevig schoeisel, eventueel laarzen, de wandeling kan op bepaalde plaatsen modderig zijn (bronnengebied).

Een straffe adem en goeie benen zijn ook goed dienstig.

Praktisch

Wandeling op zaterdag 1 mei 2004

Samenkomst om 13.15 u.aan de ingang van de Plantentuin of: om 14 uur te Leupegem

De wandeling start op het De Sompelplein te Leupegem (het plein bij het ex-stationsgebouw).

Tot dan?

Avec le vent du Nord.... Tuin en natuur in West-Vlaanderen

Zaterdag 28 mei

De tuin van het kasteel van Oostkerke

Toen de eigenaars van het kasteel van Oostkerke in 1934 in het polderlandschap een oude vervallen burcht kochten, konden ze maar dromen van een zomerverblijf met een park er rond. Dit werd met de tijd omgevormd tot een decor dat van de schilderijen van de Vlaamse Primitieven geplukt is.

De tuin werd ontworpen door Mien Ruys, een vooraanstaande tuinarchitecte waarvan één van haar grondregels was: 'planten kiezen die gedijen in de omgeving, en niet de tuin aanpassen aan de plant'.

In de tuinstructuur werd plaats gegeven aan de fundamenteën van de verdwenen hoektorens. De omloop die de torens verbond zijn zichtbaar afgebakend in het groene gazon. Ook de gedempte slotgrachten werden uitgegraven en versterken de structuur van de tuin.

Enkele vormgesnoeide taxussen, grote dikke taxushagen en prachtige borders zullen onze aandacht krijgen, maar het unieke van deze tuin is de theatraliteit van de structuren en hun verhoudingen tot het omliggende polderlandschap.

In de Groene Wandeling

De naam van ons restaurant past perfect bij het thema van onze uitstap. We krijgen er een drie gangenmenu, zitten aan de huiswijn (of bier) en water. De opgedane energie zullen we nodig hebben voor onze tocht aan de kust.

Vlindertuin

In de Vlindertuin, amper een boogscheut van het Zwin, fladderen honderden vlinders vrij rond in een exotisch landschap.

Vlinders zijn fascinerende wezens. Dansend door de lucht met hun bonte vleugels, spreken ze tot de verbeelding van iedereen. Rupsen, poppen of vlinders: het hele verloop van het magische vlinderleven wordt ons door onze gidsen uit de doeken gedaan. Je raakt niet uitgekeken op de fantastische vormen en kleuren en de prachtige planten. Vlinders van over heel de wereld leven hier in hun natuurlijke omgeving.

Het Zwin

Het natuurreservaat het Zwin heeft een oppervlakte van 158 ha en heeft 2,3 km kustlengte.

Een bres in de duinregel laat bij vloed Noordzeewater in het Zwin binnendringen via een geul die zich in het gebied vertakt in verschillende geulen en kleinere kreken. De voortdurende invloed en samenspel van zee en wind in het gebied is kenmerkend voor een getijdengebied. Langsheen de kreken en geulen worden sedimenten afgezet en opnieuw afgevoerd. Zo ontstaan er kleine hoogteverschillen die in combinatie met de invloeden van het getij zorgen voor een grote variatie in de vegetatie - een lappendeken van verschillende soorten zoutminnende planten.

Dit rijk geschakeerd slikken- en schorrenlandschap is voor tal van vogels een broed-, rui-, rust-, voedsel- en doortrekplaats.

Met onze gidsen komen zowel de flora als de avifauna aan bod.

Praktisch:

Datum en uur. Zaterdag 28 mei vertrek om 9u15 stipt.

Plaats van vertrek: **Land van Rodelaan aan de P & R parking, rechtover de afrit van E17 in Gentbrugge.** Parkeren kan onder de brug; ook bereikbaar met openbaar vervoer.

Meebrengen: stapschoenen en een verrekijker voor de vogels.

Inschrijven is noodzakelijk en kan tot 10 mei door overschrijving van 48 euro per persoon (50 euro voor niet-leden) op rekening 001-1192154-03 van de Vrienden van de Plantentuin, met vermelding "Avec le vent du Nord" en de namen van de deelnemers. In de prijs is begrepen: de busreis, middagmaal en de toegang tot de tuinen en het Zwin.

Organisatie: Hilde Mortier/Karel Reusens

Betalend parkeren....en wij nu!!!!

De honger van de draak "betalend parkeren" kent geen grenzen. Ook de Ledeganckstraat, en de hele omgeving van de Plantentuin, valt in de prijzen waardoor onze vertrouwde vertrekplaats voor busreizen, met gratis parkeren, aan verandering toe is.

Met lood in de schoenen werd de hele stad afgedwaald en in al haar contouren bekeken. Onze criteria lagen voor de hand: ruime gratis verlichte parking, gemakkelijk bereikbaar met de auto en met openbaar vervoer, en voor de bus een snelle toegang tot de autoweg.

Voortaan wordt de vertrekplaats voor busreizen (tenzij uitdrukkelijk voor een specifieke reis vermeld) aan de P&R parking aan de Land van Rhodelaan in Gentbrugge. Het is een zijstraat van de Brusselsesteenweg en bevindt zich

Engeland aan de Maas en bomenweelde aan de Ourthe Zondag 19 juni 2005

Van diep in de Ardense bossen baant de Maas zich een weg door het landschap. Hier en daar heeft de rivier sterke hellingen uitgehouwen.

Vanuit zijn tuin, "**le Sous-Bois**", in Wépion hebben Philippe Taminiaux en zijn gezin uitzicht op een kale rotswand die op de andere oever van de rivier oprijst, en kunnen zij de loop van de rivier nog een heel eind volgen. Deze plek kan de vergelijking met de mooiste tuinen aan de Engelse kusten in Cornwall en doorstaan.

Geen wonder dat de eigenaar verliefd werd op deze plek; er volgde een verhuis van het gezin, de aanleg van een park en het overbrengen van een collectie planten uit hun vorige, met veel liefde en smaak aangelegde tuin.

Wat bij de aankoop van het domein enkel een schapenweide was werd omgetoverd tot een harmonieus geheel met ruimte, mixed border, boom- en struikpartijen. Als ode aan het verleden van Wépion is er ook een moestuin en worden er aardbeien onder ouderwetse glazen stolpen gekweekt.

Bij het bezoek aan de tuin val je van de ene verrassing in de andere. Je ontdekt de dingen één na één. Na de wandeling rond het huis onthult zich beetje bij beetje het spektakel van de vallei; eerst nog een bosje door en dan het adembenemend panorama.

Het is een tuin die we niet gauw zullen vergeten.

We verlaten dan de Maasvallei op weg naar de Ourthe. Onderweg stoppen we op de E411 in Wanlin, waar elk naar eigen zin (en op eigen kosten) zich wat voedsel en drank kan aanschaffen.

Het Arboretum Robert Lenoir in Rendeux, in de streek beter bekend onder zijn oude benaming "Moulin de Bardonwez", is ontstaan rond een oude watermolen die onder andere in de eerste helft van de 20^e eeuw de omliggende dorpen van elektrische stroom voorzag.

In 1937 kocht Robert Lenoir het woonhuis, de molen en de bijgebouwen, samen met 60 ha. bos. Boseigenaar Lenoir was echter geen landschapsarchitect of botanicus, maar evolueerde van verzamelaar tot gepassioneerde dendroloog. Robert Lenoir plantte echter, zoals vele verzamelaars, de planten veel te dicht bij elkaar. En dat werd nu net de hedendaagse charme van het arboretum, een quasi natuurlijk uitzicht door het unieke samengaan van de spontane plantengroei en de verscheidenheid van
d e a a n p l a n t i n g e n .

Tussen 1951-1958 vonden meer dan 800 soorten en cultuurvariëteiten een plaatsje op de open plekken, ontstaan door het rooien van die bomen die tijdens het *von Rundstedt-offensief* in 1944 beschadigd waren. De herkomst was zeer verscheiden. Robert en Jelena De Belder van het *Arboretum van Kalmthout* bezorgden Lenoir de eerste exemplaren (Robert Lenoir en Jelena De

Belder waren initiatiefnemers voor de oprichting van de Belgische Dendrologische Vereniging). Ook het *Bosbouwstation van Groenendaal* leverde talrijke planten, gekweekt uit zaden die Robert Lenoir verzamelde in het *Arboretum de Barres* in Frankrijk. Lenoir bestelde ook planten bij boomkwekers en gespecialiseerde bedrijven (het befaamde Engelse *Hillier* leverde een kwart van de collectie). Lenoir's notities vermelden de aanplant van meer dan 5.000 houtachtigen. Vele bleken bestand tegen het ongunstige klimaat van de Ardennen en groeiden en bloeiden.

Robert Lenoir stierf op 2 maart 1989. Naar de wens van de erfgenamen werd de oude benaming *le Moulin de Bardonez* gewijzigd in *Arboretum Robert Lenoir*. In 1991 werd het domein aangekocht door het Waals Gewest. Het wordt nu beheerd door *le Service Conservation de la Nature et des Espaces Verts* (Namur).

Om veiligheidsredenen werd gerooid in 1992. De Belgische Dendrologische Vereniging vermeldde daarna 2154 planten, te catalogeren als 1215 soorten of variëteiten: 115 naaldegewassen en 1100 loofhoutgewassen. Nu is dat 4300 bomen en 1400 soorten geworden.

Langs de Ourthe zijn met de tijd eilanden ontstaan. Vroeger waren dat weiden, maar nu herbergen ze de meest originele aanplantingen.

De Vrienden van de Plantentuin zullen het geluk hebben door een uitmuntende gids rondgeleid te worden. Een kleinzoon van Robert Lenoir, de heer Charles Sneyers d'Attenhoven, heeft aanvaard onze gids te zijn.

Tijdens de terugreis stoppen we nog eens voor een hap en een drankje. We schatten omstreeks 21 uur terug te zijn in Gent.

Praktisch

Datum en uur: zondag 19 juni vertrekken we om 8 uur stipt.

Vertrekplaats: Land van Rodelaan, aan de P&R parking rechtover de afrit van de E17 in Gentbrugge, waar onder de brug gratis parking is. Ook met openbaar vervoer te bereiken.

Laarzen zijn aanbevolen voor het bezoek aan het Arboretum.

Prijs per persoon: 30 € per persoon voor leden en 32 € voor niet-leden (voor jeugdigen onder 16 jaar 20 euro).

Organisatie: Hilde Mortier en Karel Reusens.

Inschrijven vooraf is noodzakelijk. Het kan door overschrijving vóór 1 juni op rekening 001-192154-03 van de Vrienden van de Plantentuin met vermelding van '19 juni' en de naam van de deelnemers.

In het (fiets)spoor van Reinaert de Vos in Destelbergen

Zaterdag 2 juli 2005

Proefcentrum voor Sierteelt

De sierteeltsector is in Oost-Vlaanderen een zeer belangrijke, actieve en innovatieve economische sector, die op een groot verleden kan terugblikken. Geen wonder dat we in deze regio het Proefcentrum voor Sierteelt (PCS) vinden. Dit centrum verricht toegepast wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek in alle sectoren van de sierteelt.

Onderzoeksthema's die veelvuldig aan bod komen zijn: teeltoptimalisatie, groeien bloeiregulatie, kwaliteit en houdbaarheid, gebruikswaarde, milieu- en gewasbescherming.

De resultaten van die onderzoeken worden aan telers bekendgemaakt door allerlei verslagen, cursussen, studiedagen en opendeurdagen.

Speciaal voor ons zal de deur van het Proefcentrum opengaan en krijgen wij een boeiend verhaal over hun reilen en zeilen.

Taverne Reinaert

In de streek van Reinaert de Vos ligt het voor de hand om naar Taverne Reinaert te fietsen, waar voor het middagmaal voldoende keuze is naar ieders smaak en geldbeugel (geen picknick toegelaten).

Een schaduwrijke tuin op, vochtige en drassige grond.

In een tuin van ongeveer 400 m² op zandige, droge grond met daarbij nog veel schaduw viel er weinig te beleven. 's Zomers stond het gras er zo stoffelijk en uitgedroogd bij en 's winters zag het groen van het mos.

Jos, lid van onze vereniging, voelde meer voor de vochtige weilanden aan de overkant van de straat, met zijn wilde flora, knotwilgen en elzenbestand. Op een dag vond hij het boek "de vochtige tuin" van Beth Chatto. De auteur beschrijft daarin de flora en alles wat komt kijken bij een vochtige tuin met waterpartij en moeras.

Begin jaren '90 kon hij aan de slag. Twee eilandjes van 30 aren, verscholen en ingesloten door bos, kwamen eerst aan de beurt. Netels, distels, bramen en elzenopslag werden geruimd en samen met een sterke buurman werd de grond geforeed en weidegras ingezaaid.

Een natuurlijke vijver en grachten zorgden voor een goede waterhuishouding. De mooie rijen elzen brengen 's zomers het verkwikkend lommer en rust op het "Reigerveld". Midden de jaren '90 groeide het mini-reservaatje uit tot 1 ha. De tuin kreeg vorm in het jaar 2000, borders werden aangelegd en het grasperk ingezaaid.

Bij ieder tuinbezoek werd iets opgestoken en namen van waterminnende planten genoteerd. De houten afsluiting van de schapenweide zag hij in Kent.

Vooraan blijft alles formeel, verder brengen de gemengde borders de overgang naar de landelijke tuin met moeras en waterpartij waar de reiger een vaste bezoeker is.

Een kleine groententuin en een partijtje kleinfruit houdt Jos verder druk bezig.

En wij, wij genieten met volle teugen van deze buitengewone tuin, waarvan het hekken uitzonderlijk en speciaal voor de 'Vrienden van de Plantentuin' openstaat.

Toontuinen van Hydrangeum

Langs rustige wegen trekken we dan naar de toontuinen van Hydrangeum vzw. Wie bij een vorig bezoek van de 'Vrienden' de tuin reeds gezien heeft zal verrast worden door de uitbreiding van de collectie: zowat 350 botanische soorten en cultivars van wat ook wel eens Hortensia wordt genoemd. Tuinliefhebbers kunnen er ideeën opdoen voor eigen tuin of huiskamer. Onze gids zal raad weten met onze vragen over de gebruikswaarde van de verschillende soorten.

De Hydrangea verzameling telt ruim 900 "moederplanten" die een bijzondere verzorging krijgen. Met het bijeenbrengen van deze planten wordt een waardevol genetisch erfgoed veilig gesteld waardoor de resultaten van 100 jaar Hydrangea-teelt en veredeling in België niet verloren gaat.

Een parel ... en zo dicht bij ons!

Van Hydrangeum fietsen we terug naar de kerk, het einde van onze fietstocht omstreeks 18 uur. We zullen in totaal ongeveer 20 km gereden hebben.

Praktisch:

- datum: zaterdag 2 juli om 9u30
- plaats van vertrek: de kerk in Destelbergen, Dendermondse steenweg. Wie te vroeg is kan het beeld "Reinaert en Bruin" bewonderen in het Reinaertpark achter het gemeentehuis
- inschrijven is noodzakelijk en kan door overschrijving vóór 15 juni van 5 euro per deelnemer (gratis voor jeugd onder 16 jaar) op rekening 001-1192154-03 van de Vrienden van de Plantentuin, met vermelding "fietstocht" en de naam van de deelnemers
- middagmaal: wordt door de deelnemers uit de spijkskaart gekozen en betaald.
- organisatie: Hilde Mortier/Karel Reusens

Wenn ich noch einmal auf die Welt komme, werde ich
Wieder Gärtner und das nächste Mal auch noch. Denn
für

Ein einziges Leben war dieser Beruf zu gross.
Karl Foester

Japanse abrikoos

Bernard Symoens, Brugge

Onlangs stond er in ons tijdschrift een heel interessant lijstje met winterbloeiende planten. Wie wil genieten van kleur, vorm en geur, kan met deze praktische aanwijzingen een compleet winters paradijs ontdekken in onze Plantentuin, en natuurlijk ook in eigen tuin volop experimenteren en genieten. Winterbloeiende planten zijn planten die buiten, in volle grond, groeien en bloeien tijdens een periode die algemeen in onze gewesten als winter omschreven wordt. Het preciese tijdstip hangt voor een groot deel af van de weersomstandigheden, die ten eerste niet altijd voorspelbaar zijn, en verder hoe dan ook verschillen van gewest tot gewest. Typische voorbeelden zijn Winterzoet (*Chimonanthus praecox*) en Winterkamperfoelie (*Lonicera fragrantissima*) die ergens rond Kerstmis en Nieuwjaar met hun geurende bloemen voor een aangename verrassing kunnen zorgen, niet alleen in de tuin, maar naast de traditionele hulst en maretak ook bij de genodigden aan de feestdis.

Graag zou ik aan dit lijstje een plant toevoegen die al sedert de 19de eeuw in collecties opgenomen werd, maar ondanks de prachtige bloei weinig aandacht kreeg. Deze Japanse abrikoos of *Prunus mume*, is nochtans een plant met heel wat kwaliteiten. Ze is bij ons, zeker in onze huidige "winters", volkomen winterhard, en ze zorgt verder vanaf februari met haar talrijke heerlijk geurende bloemen, voor een bijzondere ontdekking in de tuin, en zeker ook voor een kans om tijdens de donkere dagen met enkele takken binnenshuis meer licht en kleur te brengen. De bloemen kunnen, al naar gelang de variëteit enkel, halfdubbel of zelfs dubbel zijn. De kleur van de kroonbladen kan wit, roos of rood zijn. Vooral de variëteit met rode bloemen en mooi contrasterende witte meeldraden, verspreid bloeiend langs olijfgroene takken is een juweel voor de tuin. De donkergroene, aan de top toegespitste bladeren lopen uit na de bloei.

Men kan deze Japanse abrikoos opkweken als struik of kleine boom.

De naam "Japanse abrikoos" kwam er na het vaststellen, in de loop van de 19de eeuw, van gemeenschappelijke kenmerken met de gewone Abrikoos of *Prunus armeniaca*.

Oorspronkelijk werd de plant, vooral bij Engelse auteurs, dikwijls omschreven als "Japanese plum" of Japanse pruimelaar. In Japan en ook in China, waar de plant oorspronkelijk vandaan kwam, werd deze plant immers als pruimelaar vermeld. In Japan als "Ume", waar de soortnaam *P. mume* van afgeleid werd. Waarschijnlijk werd deze soort vanuit China, waar de plant al zeer lang in cultuur is, in Japan geïntroduceerd in de loop van de 8ste eeuw. Talrijke literaire bronnen en schilderijen getuigen van de eeuwenoude aanwezigheid van deze *Prunus*-soort. In China zouden heel wat kunstenaars zich zelfs specialiseren in het afbeelden en bezingen

an de zeer vroege bloei van deze plant. In Japan was de "Ume" of pruimelaar dikwijls het onderwerp van poëzie. Zoals in een haiku van Matsuo Basho (1644-1694), waarvan hier de transcriptie van de Japanse tekst en de vertaling gegeven worden :

Ume ga ka ni	Geur van pruimenbloei
notto hi no deru	plotseling verschijnt de zon
yama-ji kana	een bergpad trekkend

Zowel de opvallend vroege bloei als de geur zorgden ervoor dat *Prunus mume* in de loop der tijden in China en Japan niet alleen bij kunstenaars maar ook veel ruimer bijval kreeg. Het werd een symbool van lang leven en regeneratie, omdat de bloemen verschijnen op bladerloze en schijnbaar levenloze takken, waardoor ze de sneeuw en de vorst van de winter lijken te trotseren, en met hun heerlijke geur de lente verwelkomen, nog voor de andere planten wakker schieten. In China werd aangenomen dat de geur herinneringen zou doen herleven. Dankzij deze opvallende kwaliteiten kreeg *Prunus mume* een vooraanstaande plaats in de Japanse bloemenkalender. Deze kalender geeft de opeenvolging van bloemenfestivals en is terug te vinden in zowel oudere als recente gidsen voor Japan, hoewel de locaties voor deze feestelijke uitstappen in de loop van de jaren veranderden, en ook het tijdstip van bloei verschilt van geweest tot geweest. Een kort stukje uit een oude gids voor Japan (1896) kan een idee geven van het belang van *Prunus mume* :

" Flower festivals are a specialty of Japan. Almost every month has its favorite flowers which millions turn out to see and worship; the schools have flower holidays, and even prisoners are not so cruelly treated as to be kept indoors when plums are in blossom. "

De *Ume*, hier omschreven als "plum", bloeit volgens deze oude kalenders in februari, gevolgd door de "peach" in maart en de "cherry" in april. De bloemenkalenders en alle tradities daarmee verbonden, werden ook door andere Japan-reizigers besproken. Bijvoorbeeld door Johan Justus Rein, professor geografie aan de Universiteit Marburg, die in 1874 door de Pruisische regering naar Japan gezonden werd om er alle aspecten van volk en cultuur te onderzoeken en te beschrijven. Hij verbleef er twee jaar, en in zijn verslag van deze reis met als titel *Japan nach Reisen und Studien im Auftrage der Königlichen Preussischen Regierung dargestellt* (Leipzig, 1881-1886, Vol. 1 : 319), vat hij de sfeer rond de *Ume* als volgt samen :

" Unter den Pflanzen trugen die weissen und rothen Blüthen der Mume (*Prunus mume* S. & Z.), welche um diese Zeit als Frühlingsboten noch vor der Blattentwicklung erschienen, zur Hebung der festlichen Stimmung nicht wenig bei und fehlten keinem japanischen Hause. Wie wir unsere Schlüsselblume (*Primula*

veris L.) mit jedem neuen Lenz von neuem freudig begrüßen und uns ihres Anblicks erfreuen, so, doch in viel höherem Maasse, vermochte und vermag noch immer die Mume, als einer der Lieblinge des japanischen Volkes, dasselbe sehn-suchtsvoll und freudig zu stimmen. Mehr als die Fülle und Farbenpracht der Blüten preisen seine Dichter deren lieblichen Duft, welcher namentlich während der Nacht sich entwickelt. "

Een andere sfeervolle beschrijving van de bloemenkalender is te vinden in het boek *The flowers and gardens of Japan* van Florence Du Cane en Ella Du Cane (London, 1908, p. 104). Hierin wordt zelfs een volledig hoofdstuk gewijd aan de "Plum Blossom" of *Ume*. Het begint als volgt :

" In Japan the flower year begins earlier than in Europe, and while the snow is still lying deep on the ground in the northern provinces, in warm and sheltered districts the *Ume* or plum blossom will clothe the trees with flowers as white as the snow. But in the country round Kyoto or Tokyo it is not until the end of February or the first days of March that the pale pink buds of the plum blossoms will be opening, and there will come a whisper through the air that in a few days the beloved *ume-no-hana* will be in all its glory. The plum is one of the favourite, perhaps the favourite tree of the Japanese, so in early March, when the sunny days will remind us that spring is coming, though the cruel frosts and snow showers at night will warn us that winter is not yet gone, every passer-by seems to be talking of *Ume*, discussing probably where the earliest blossoms are to be found, and when the first flower-viewing excursion of the year is to take place. "

Men kan een moderne versie van de bloemenkalender vinden op Internet onder de titel "Flower Calendar in Kamakura". De indeling is ietwat verschillend, maar toont wel dezelfde opeenvolging van te bezoeken en te bewonderen planten. Voor eind januari tot begin maart : Japanse abrikoos (*Ume*, *Prunus mume*); eind maart tot begin april : Perzik (Momo, *Prunus persica*); begin april : Kerselaar (*Sakura*, *Prunus yedoensis*), enz. De kersenbloesems hebben in Japan bijna de status van nationale bloem en krijgen bijzonder veel aandacht. Maar door de zeer vroege bloei is de *Ume* ook nu nog minstens even geliefd. Bijna elke Japanse tuin heeft een *Ume* en de plant wordt dikwijls in huis gehaald als bonsai. Vooral vanaf de Edo-periode (1600-1867) kreeg de plant meer algemene belangstelling. Er werden *Ume*-tuinen aangelegd, niet alleen omwille van de bloei, maar ook voor de vruchten. Bovendien ontstonden er heel wat nieuwe variëteiten van *Prunus mume*. Hoeveel precies is niet te schatten. Een hedendaags auteur (T. Meghan Ray, 1995) spreekt over 300 benaamde cultivars. In een oudere publicatie (Revue Horticole, 1900) wordt gesproken over 400 tot 500 variëteiten. Wellicht zijn intussen heel wat oude variëteiten verdwenen en vervangen door nieuwere. Deze aantallen gelden echter vooral voor Japan en waarschijnlijk ook voor China, hoewel daarover minder gegevens beschikbaar zijn.

In Europa krijgt deze plant niet zoveel aandacht. Hoewel in sommige collecties (bv. Arboretum Kalmthout, en Hemelrijk Essen) een aantal cultivars te vinden zijn, wordt deze *Prunus mume* bij ons zelden aangeplant in tuinen of parken. Het is niet zo eenvoudig om een antwoord te vinden voor de vraag waarom een plant veel of weinig belangstelling krijgt van plantenliefhebbers. Misschien kan voor *Prunus mume* een reden gezocht worden in de korte opeenvolging van de bloei van verschillende *Prunus*-soorten. Dit is duidelijk aan de hand van de bovenvermelde Japanse bloemenkalenders. Maar ook bij ons kan men dit gemakkelijk observeren. Vooral de "Japanse kerselaars" in de talrijke aangeplante variëteiten stelen de show. Begrijpelijk dat veel liefhebbers kiezen voor deze spectaculaire bloeiers van de vroege lente. Hetzelfde kan trouwens als reden aangevoerd worden voor het gebrek aan belangstelling ten tijde van de introductie. Het was een periode (19de eeuw) waarin massa's nieuwe planten Europa binnenstroonden. Ook vanuit Japan en China, hoewel deze landen, zeker in de eerste helft van de 19de eeuw slechts beperkt toegankelijk waren voor buitenlanders. Onder de vele planten die er ontdekt werden was er ook *Prunus mume*. Maar het feit dat de plant in Japan en China enkel aangeduid werd met de algemene naam voor pruim, zorgde toen voor nogal wat onduidelijkheid bij het determineren van de soort. Ook lange tijd nadien bleven er twijfels bestaan omtrent de juiste naamgeving voor een "pruim" die uiteindelijk een abrikoos bleek te zijn. Dit is ook één van de redenen waardoor er moeilijk een invoerdatum kan vastgelegd worden.

Volgens E.H.M. Cox in zijn *Plant hunting in China, A history of botanical exploration in China and the Tibetan Marches* (London, 1945 : 51) zou *Prunus mume* al een eerste maal, als herbariummateriaal, Europa bereikt hebben in 1817 :

" In 1815 the British Government decided to send a further Embassy to China to try and succeed where Lord Macartney had failed. This Embassy was under the command of Lord Amherst... Dr. Clarke Abel (1780-1826) was appointed physician. He was also a good botanist and, at Sir Joseph Banks' suggestion, he was appointed naturalist... Unfortunately Abel was not in robust health and was unable to do much collecting himself. His assistants worked hard and managed to collect seed of more than 300 plants. This is the first record that I can trace of seed having been collected in bulk in China. Here again misfortune dogged them. The entire collection of seed and herbarium material, including two subsidiary collections... were lost when the ship in which they were travelling home, the H.M.S. *Alceste*, was wrecked on an uncharted coral reef in the Banca Straits. Luckily Abel had given such duplicates as he had to Sir George Staunton and from them we are able to glean something of what they found, a rich harvest, including *Prunus Mume* and *Abelia chinensis*, the latter called after Abel. "

De plant was omwille van de vroege bloei alom aanwezig en geliefd in China en werd soms geobserveerd en vermeld, gewoonlijk als "plum" of pruimelaar, door de weinige reizigers die toegang kregen tot delen van het land. Zo ook door Robert Fortune (1812-1880) die in opdracht van de Royal Horticultural Society planten verzamelde.

Het verslag van zijn eerste reis in 1843-1846 verscheen onder de titel *Three years' wanderings in the northern provinces of China* (London, 1847). Hierin beschrijft hij uitgebreid de omstandigheden waarin hij de vele planten vond die in China gekweekt werden. Zo ook in Canton waar het Nieuwjaarsfeest uitbundig gevierd werd :

" At this period the Chinese were making great preparations for the celebration of New Year's Day, which then fell on the 18th of February. Flowers of all kinds were in great demand amongst the inhabitants, who employ them in the decoration of their houses and temples. In going up the river towards the Fa-tee Gardens, I met boats in great numbers loaded with branches of peach and plum trees in bloom, *Enkianthus quinqueflorus*, *camellias*, *cockscombs*, *magnolias*, and various other plants which flower at this season. "

Oorspronkelijk werd *Prunus mume* enkel gevonden als gekweekte plant waarvan er toen al talrijke variëteiten in China bestonden. Het was één van de planten die dikwijls in dwergvorm in potten opgekweekt werd. De wilde vorm met witte, enkele bloemen is inheems in West Sichuan en West Hubei, in struikgewas en ook gekweekt omwille van de vruchten. Zoals ook Ernest Henry Wilson (1876-1930) vaststelde tijdens één van zijn botanische expedities. In *A naturalist in Western China* (London, 1913, Vol. 2 : 27) vinden we volgende vermelding :

" The Japanese Apricot (*P. mume*), so widely cultivated in China and Japan, where it is dwarfed and trained into curious shapes and much appreciated for its early flowering propensities, is wild in western Hupeh and Szechuan, being known as "Oo-me". The fruit is round, usually red on one side and yellow on the other, of indifferent flavour, and rendered less palatable by its felted, woolly stone. "

Onder de naam *Prunus mume* werd deze soort voor het eerst formeel beschreven in de *Flora Japonica* (1835-1870) van Philipp Franz Balthasar von Siebold en Joseph Gerhard Zuccarini, en later F.A.W. Miquel. Tabula 11 van dit rijk geïllustreerd werk toont een bloeiende tak van zowel de enkelbloemige witte soort als een tak met halfge vulde rode bloemen, samen met enkele bladeren en de kleine gele vrucht. Deze illustratie van de hand van S. Minsinger en W. Siegrist is een samenvoeging en bijna identieke weergave van twee prachtige aquarellen van Kawahara Keiga (1786-1862) waarop deze twee variëteiten van *Prunus mume* afzonderlijk afgebeeld werden.

Tijdens zijn eerste verblijf van 1823 tot 1830 in Japan als arts in dienst van de Verenigde Oost-Indische Compagnie in de handelspost Deshima, had P.F. von Siebold (1796-1866) de sterke kwaliteiten van deze Japanse kunstenaar vlug onderkend en vroeg hem om deel uit te maken van het gezantschap dat in 1826 de traditionele vierjaarlijkse reis naar het hof van de Shogun te Edo ondernam. Deze hofreis, waarbij een kronkelig traject gevolgd werd van 600 km over land en 400 km

over zee was voor von Siebold een ideale gelegenheid om allerhande objecten en zeker ook planten te verzamelen. Veel van de illustraties uit de *Flora Japonica* maken gebruik van het werk van Kawagara Keiga, maar ook van Charles Hubert de Villeneuve (1800-1874) die speciaal naar Japan gezonden werd om als tekenaar van Siebold bij zijn onderzoek te assisteren.

Von Siebold en ook anderen die na hem in dienst van de V.O.C. in Japan verbleven stuurden talrijke planten naar Nederland, in het bijzonder naar de kwekerij die von Siebold in Leiden opgericht had. Niet alle planten overleefden de reis, en ook dan was er nadien nog het probleem van de juiste opkweek. Veel van de planten die in 1830 opgestuurd werden, zijn in de Gentse Plantentuin terecht gekomen. Deze worden vermeld in de *Kruidkundige naamlijst* (1845) die door von Siebold samengesteld werd.

Hierin is geen *Prunus mume* te vinden, ook niet onder de andere naam *Armeniaca mume* die in die periode de voorkeur had.

Zoals blijkt uit een artikel van Charles Morren (*La Belgique Horticole*, 1855, Tome 5 : 30), waar een verwijzing te vinden is naar de invoer door von Siebold in 1845. Het artikel met als titel "L'Abricotier Mume du Japon, variété très-précoce à fleurs de ronce, de Von Siebold et De Vriese" verscheen ter gelegenheid van een publicatie van W.H. De Vriese over deze variëteit van *Prunus mume* :

" Le savant professeur de l'université de Leyde, M. W.-H. De Vriese est revenu cette année (1854) dans son journal d'horticulture, *Tuinbouw-Flora van Nederland en zijne overzeesche bezittingen*, sur l'histoire du Mume dans un mémoire très-détaillé sur une variété très-précoce appelée par MM. Von Siebold et De Vriese lui-même *Armeniaca Mume Praecocissima Rubiflora*... Les caractères spécifiques sont les suivants :

Armeniaca Mume. Fleurs précoces, la plupart géminées, presque sessiles; feuilles à base arrondie, obovées ou largement elliptiques, longuement cuspidées, finement et doublement dentées, glabres et au-dessous pubescentes et scabres; fruits globuleux, finement veloutés, noyau convexe foveolé.

Enfin les caractères de la variété : Très-précoce à fleurs de ronce (*Praecocissima Rubiflora*) sont d'avoir des fleurs de la couleur des fleurs de pêcher, fruits globuleux, très-grands.

Cette variété a été introduite en 1845, directement du Japon dans le jardin particulier du docteur Von Siebold, à Leyde, où la greffe a été placée contre un mur, mais on ne dit pas si elle y a été conduite et taillée en espalier. Ce sujet était un abricotier ordinaire. Pendant quelques années, l'arbre souffrit; mais sa floraison fut toujours précoce. En 1851, les fleurs s'ouvraient le 8 février, bien qu'en 1850, le pied en avait portées qui n'avaient pas noué. Au mois d'août 1851, M. De Vriese cueillit un fruit mûr : il était mûr, d'ailleurs, avant cette époque et l'année était mauvaise pour ce genre de fruits à noyaux. Deux petits arbres de Mume portèrent ensemble une quarantaine de fruits. "

In dit artikel wordt duidelijk gekozen voor de naam *Armeniaca mume*. De illustratie bij het artikel van Ch. Morren is een chromolithografie van G. Severeys, een gedeeltelijke kopie van een afbeelding overgenomen uit de publicatie van Willem Hendrik De Vriese (1806-1862), een Nederlands plantkundige die in Leiden studeerde en professor plantkunde werd in Amsterdam. Hij ondernam een reis in Nederlands Oost-Indië in de jaren 1858-1861. In zijn *Tuinbouw-flora van Nederland en zijne overzeesche bezittingen; bevattende de geschiedenis en afbeeldingen van nieuwe of merkwaardige planten...*, uitgegeven te Leiden in 3 volumes (1855-1856), staat een beschrijving van de "Vroege Japansche mume-abrikoos" of *Armeniaca mume* vergezeld door een chromolithographie van P.W.M. Trap en A.J. Wendel. De afbeelding toont een tak met witte enkelbloemige bloeivorm en een geel-oranje vrucht.

Opvallend is dat von Siebold de plant pas in 1856 vermeldt in de verkoopscatalogus van zijn kwekerij in Leiden, en enkel onder de naam *Armeniaca mume*. Misschien heeft de onzekerheid omtrent het determineren hem er toe gebracht de plant niet eerder in zijn catalogi aan te bieden. In zijn *Catalogue raisonné et prix-courant des plantes et graines du Japon cultivées dans l'établissement de von Siebold & Comp. à Leide* (1856) staat op p. 2 bij *Armeniaca Mume* S. et Z. praecocissima volgende voetnoot:

" Les fleurs précoces et abondantes de couleur rose pâle réservent à cet abricotier une place distinguée dans les serres froides et les parterres. Ses fruits, dont la chair est dure et consistante sont très propres pour être confis ou salés. Les abricots salés, connus sous le nom de Mumbosi, sont très recherchés au Japon et exportés en Chine et même aux Indes-Orientales. "

Armeniaca mume werd geruime tijd aanvaard als geldende naam voor deze soort. Zo werd bijvoorbeeld deze naam gebruikt in een artikel van de hand van E.A. Carrière (*Revue Horticole*, 1885), bij de voorstelling van de variëteit *Armeniaca Mume* var. *Alphandi*, een variëteit met gevulde rooskleurige bloemen. Maar niet iedereen was overtuigd, zoals blijkt uit bijvoorbeeld een artikel in *L'Illustration Horticole* (Gent, 1886, vol. 33 : 61) gepubliceerd o.l.v. J. Linden, met volgende korte commentaar over "Le Prunus Mume" :

"... décrit par Siebold et Zuccarini dans la Flora Japonica et mis en relief par M. E.A. Carrière dans le dernier fascicule de la Revue Horticole de 1885, en même temps qu'une variété de cet arbrisseau décrite sous le nom de *Armeniaca Mume* var. *Alphandi*. Qu'il s'agisse d'un Prunus, d'un *Armeniaca* ou d'un *Amygdalopsis*, il est certain que la fleur, semi-pleine et d'un beau rose, est remarquablement jolie et que l'arbuste dont le port rappelle celui de l'Abricotier, sera une bonne acquisition pour le jardin d'agrément. "

Uiteindelijk werd alleen de formele beschrijving als *Prunus mume* door von Siebold en Zuccarini in de *Flora Japonica* weerhouden, zodat ook nu voor deze plantensoort enkel de naam *Prunus mume* geldt.

Vermits het gebruik van *P. mume* als sierplant bij ons beperkt is, is het begrijpelijk dat ook de vruchten weinig belangstelling genieten. Zo er al vruchten verschijnen. In elk geval zijn de vruchten niet rauw te eten. Maar in Japan worden ze gepekeld en zo toegevoegd bij rijstschotels. Soms worden ze ook gebruikt als geneesmiddel voor enkele kwalen. Er zijn twee bereidingen te vinden met de namen Umeboshi en Ume-shu. Umeboshi zijn de gepekeld vruchten met een scherpe smaak en een rode kleur, die bekomen wordt door het toevoegen van de bladeren van *Perilla frutescens* (L.) Britton. De andere bereiding Ume-shu of Umezu is een zoete drank. Hiervoor worden, naast Japanse abrikozen, suiker, honig en eventueel alcohol gebruikt. Volgens de berichten zou het een heerlijk frisse drank zijn, ideaal voor hete zomerse dagen ...

Reeds ten tijde van de invoer van *P. mume* werden de mogelijke toepassingen van de vrucht overwogen en vergeleken met andere vruchten. Het eerder vermelde artikel van Charles Morren (*La Belgique Horticole*, 1855) geeft daar een idee van :

" On dira que l'acquisition d'un abricot acide qu'on sale comme un condiment pour pouvoir le manger, est peu désirable dans le jardin fruitier, alors qu'on produit de jour en jour de si bons fruits. M. De Vriese reconnaît la valeur de cette objection, si toutefois, dit-il, il n'y a pas d'autre usage auquel on peut faire servir cette drupe. Il remarque qu'autrefois l'abricot d'Arménie était employé au même but dans les Pays-Bas : on y confisait les abricots au vinaigre ou on les préparait comme les morilles et les champignons. Nous ajouterons que les abricots ordinaires servent aujourd'hui à confectionner des marmelades, des confitures dont on peut se servir même en hiver pour la pâtisserie, et peut-être le Mume que nous n'avons jamais vu en Belgique, présenterait-il, préparé au sucre, une substance agréable. Les cerises du nord, les portugaises acides qui ont une âcreté détestable quand elles sont fraîches, peuvent être confites, après que le noyau est enlevé, au sucre à la plume et devenir une des friandises de dessert des plus saines et des plus agréables au goût. On peut se procurer des exemplaires de l'Abriçotier mume du Japon en s'adressant au président de la Société royale pour l'encouragement de l'horticulture dans les Pays-Bas, M. P.-F. Von Siebold, à Leyde. "

Intussen is *Prunus mume* ook wel op andere adressen te verkrijgen, maar het is nog altijd geen algemeen aangeboden plant in tuincentra. Bovendien is meestal slechts één enkele variëteit beschikbaar, onder de naam "Beni-chidori", soms gespeld als "Beni-shi-dori". Zo'n 20 jaar geleden was de plant zelfs zo goed als onbekend, maar zoals de *Plantenvinder voor de Lage Landen* ons vertelt, zouden er nu meer variëteiten te vinden zijn, waaronder ook *Prunus x blireiana*, met roodbruine bladeren en halfgevulde rose bloemen, een kruising tussen *P. cerasifera*

'Atropurpurea' en *P. mume* die na 1895 in Frankrijk tot stand kwam.

Zelf vond ik ooit deze *P. mume* var. "Beni-shi-dori" bij een boomkweker in Loppem, waar de plant aangeboden werd als struik. Na een paar jaar leek het me een goed idee om slechts één enkele sterke tak over te houden en verder op te snoeien als kleine boom. Het resultaat is zeker de moeite waard, want midden februari staan de lange soepele takken van de kruin vol met schitterende enkele tot halfgevulde rode bloemen met witgele meeldraden. Ze verspreiden een aangename geur, die met een paar afgesneden takken zeker binnenshuis sterk waarneembaar is. Dus een prima kans voor wie op die manier de lente vroeger in huis wil halen.

Bibliografie

- Balis, J., e.a. (1989). Oranda. De Nederlanden in Japan. Brussel.
Basho, e.a. (2003). De mooiste Japanse haiku's. Lennik.
Belder, de, J. en Wouters, B. (2001). Winterbloeiërs. Tielt.
Boom, B.K. (1980). Nederlandse Dendrologie. Wageningen.
Cox, E.H.M. (1945). Plant hunting in China. London.
Desmond, R. (1977). Diction. of British and Irish botanists. London.
Du Cane, F. (1908). The flowers and gardens of Japan. London.
Faust, M. (s.d.). Origin and dissemination of plums. Beltsville.
Finck, H.T. (1896). Lotos-time in Japan. London.
Fortune, R. (1847). Three years' wanderings in the northern provinces of China. London.
Kuitert, W. (1999). Japanese flowering cherries. Portland.
Mabberley, D.J. (2000). The plant-book. Cambridge.
Meghan Ray, T. (1995). Japanese flowering apricot... in: Plants & Gardens News, Brooklyn, Vol. 10 (4)
Phillips, R. en Rix, M. (1989). Bloeiende heesters. Utrecht.
Rein, J.J. (1905). Japan nach Reisen und Studien. Leipzig.
Tchernaja, T.A. (2002). Japanese botanical art and Illustrations from Siebold's collection. St. Petersburg.
Tjon Sie Fat, L.A. en van Vliet, G.J.C.M. (1990). Phillip von Siebold. Zijn Japanse flora en fauna. Haarlem.
Von Siebold, P.F. (1856). Catalogue raisonné... Leiden.
Wilson, E.H. (1913, 1986). A naturalist in western China. London.
Wilson, E.H. (1916, 1988). Plantae Wilsonianae, Vol. I. Portland.
- La Belgique horticole (1855). Liège.
L'Illustration horticole. (1886). Gent.
Plantenvinder voor de lage landen. (1995, e.v.). Zutphen.
Revue horticole. (1885, 1900). Paris.

Lidgeld 2005

Gewoon lid	11 euro (na vele jaren 1 euro meer!)
Beschermend lid	15 euro
Steunend lid	25 euro

Te betalen op rekening 001-1192154-03 van de Vrienden van de Plantentuin Gent, p/a Willy Maststraat 51 9032 Wondelgem.

Met als vermelding « lidgeld 2005 en naam van het lid ».

Wil a.u.b. de naam en het adres van het lid vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank.

Meerjarig lidmaatschap

Een meerjarig lidmaatschap is mogelijk (inflatie-bestendig!) onder de voorwaarden hieronder beschreven (warm aanbevolen)

Gewoon lid, 5 jaar	50 euro
Beschermend lid, 5 jaar	75 euro
Steunend lid, 5 jaar	125 euro

Lidmaatschap voor het leven (vanaf 50 jaar)

Gewoon lid voor het leven	200 euro
Beschermend lid voor het leven	350 euro
Steunend lid voor het leven	550 euro

U kan ons ook bijzonder goed helpen door zelf één of meerdere nieuwe leden aan te brengen, door onze Plantentuin meer bekend te maken, door met andere verenigingen hier op bezoek te komen, enz.

Doen!

Lentebeurs & Erfgoeddag 2005

Op zondag 17 april 2005 organiseert de Plantentuin voor de vijfde keer op rij de Voorjaarsbeurs. De originele ruilbeurs groeide stilaan uit tot een niet-commerciële plantenbeurs.

De lustrumeditie valt dit jaar samen met de Erfgoeddag, en draagt als thema "Gevaarlijke planten - Planten in gevaar".

Naast de klassieke tuinplanten wordt het aanbod uitgebreid met ondermeer orchideeën en carnivore planten, waarvoor telkens specialisten klaar staan voor het verstrekken van de gewenste onderhoudstips.

Programma : Gevaarlijke planten - Planten in gevaar 10-18 u

Plantenmarkt

niet-commerciële standen met vaste planten, orchideeën, carnivore planten, ...

Tentoonstelling

voorjaarsflora, gevaarlijke en bedreigde planten

Geleide wandelingen

doorheen de wereld van giftige, schadelijke, hallucinogene of gewapende planten

om 11 u - 13.30 u - 15.30 u

Vleesetende planten in de "Lost World"

voordracht door de heer Gert Hoogenstrijd

om 11u in auditorium 3

Cafetaria

Toegang gratis !

Dag van de Orchidee

Op zaterdag 18 juni organiseert de "Orchideevriend" onder de stuwende leiding van Rik Neiryndck opnieuw een dag waarop de orchideeën onder diverse aspecten worden belicht.

- * Er zijn meerdere voordrachten, uitvoerig geïllustreerd !
- * Planten worden geruild
- * Planten worden verkocht en aangekocht
- * Er zijn aanbiedingen van de leden zelf, van dubbels uit de Plantentuin
- * Elk jaar wordt een goeie kweker met zeer interessante soorten uitgenodigd
- * Een ploegje van de vereniging "Orchideevriend" zorgt voor een barbecue
- * En vooral interessant voor onze leden is de aanwezigheid van een groot aantal experts die vanuit hun ervaring raad kunnen geven in verband met het onderhoud van uw eigen orchideeën !

Meer details over deze activiteit zijn binnenkort beschikbaar bij Rik Neiryndck.

Verdere informatie hierover kan u bekomen als u een berichtje stuurt naar Chantal Dugardin (Chantal.Dugardin@UGent.be, of tel. 09 264 5073), die uw vragen zal doorsturen naar Rik Neiryndck.

Warm aanbevolen door de Plantentuin !

Open tuinen Waasland

Naar jaarlijkse gewoonte stellen een 11-tal tuinen in het Land van Waas hun poorten wijd open voor bezoekers.

Het concept blijft ongewijzigd.

De toegang is gratis, en alle tuinen zullen geopend zijn gedurende het Pinksterweekend 14-15-16 mei, telkens van 10 u tot 18 u.

De tuineigenaren zullen in de loop van dat weekend ter beschikking staan van de bezoekers om de door hun ervaring verkregen kennis door te geven. Ze zullen ook steeds bereid zijn daar waar mogelijk oplossingen aan te reiken voor de problemen die de tuinbezoekers in hun eigen tuin ervaren.

Voor een brochure met uitleg over de open tuinen :
stuur een geplooid en aan uzelf geadresseerde en voldoende gefrankeerde omslag in een gewone omslag naar :

The Rosegarden
Frans Van Brusselstraat 83
9190 Stekene

Zie ook de website : www.opentuinenwaasland.be

Mais quand un homme ne viendrait au monde
que pour voir une seule fois une seule
marguerite des champs, je pense qu'il
n'aurait pas perdu son temps
Marcel Aymé, Uranus, 1948

**DE
VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN
GENT**

Driemaandelijks tijdschrift

Jaargang 24

Nummer 1- maart 2005

ISSN 0777- 8821

Redactie en Lay-out

Redacteur: Paul Goetghebeur

Coördinator: Karel Reusens

Aan de samenstelling van dit nummer hebben meegewerkt:

Chantal Dugardin, Paul Goetghebeur, Karel Reusens,

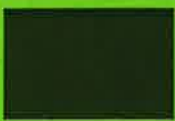
Bernard Symoens

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar:

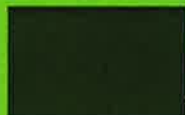
Alle vrijwillige medewerkers die zorgden voor plooi-, kleef-, en transportactiviteiten, die het verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 2005

Overname van artikels is alleen mogelijk ná schriftelijke toestemming van de redacteur

Hubo

V o o r e l k e d o e - h e t - z e l v e r

Ottegemsesteenweg 248 9000 Gent TEL 09/222.26.63

Hundelgemsesteenweg 25 9820 Merelbeke TEL 09/230.46.16

Industrieaan 5 9620 Zottegem TEL 09/361.81.92

Driemaandelijks tijdschrift
24° jaargang - nr.1 - maart 2005
ISSN 0777 - 8821
afgiftekantoor Ledeberg 1

v.u. Paul Goetghebeur
K.L. Ledeganckstraat 35
9000 Gent

België - Belgique	
P.B.	
3/612	9050 Ledeberg 1